

Pridplata na celu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvert. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jednput.

Pisma svakoverstna predmeta molimo na uređništvo uputiti.
Napuštena neprimamo.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 18. Sičnja 1872.

Broj 3.

ANDRASYEVA POLITIKA.

I.

Privariobi se jako ako bi tko mislio, da će mo se mi sad uspet na diplomatički stepen, pak će mo tako razglabat pravac one politike, koju tira na bradu ugarske gr. Andrašya. Mi po našoj učenosti stojimo na niskom stepenu političke obraženosti, radi toga će mo na zemlji ostat, gdi po našem mnienju naj sigurnii temelj po naš položaj nalazimo. Vrli Deak je dostojao reći : da se ona prava mogu i povratiti, koja su nam oteta, al koja smo sami pridali, ta se nepovratjaju no i nedolikuje se daih ištemo — a doduše i nije običaj, da se ponudjavaju.

Koliko mudrosti politička može ova izreka zadržavati, nije nas volje za sad iztraživati, nije dragovoljno za istinu smatramo, kanda smo je iz vlastiti usta vrlo muža primili — uslied koje se usudjemo pitati : dali je politika Andrašyeva takodjer i Deakova? na koje nam iz daleka zuči u ušima glas iz sto grlah da to nije. Već je Deakova politika i Andrašyina.

Andrašya dakle kad je u Gasšteinu, i Saleburgu s nimačkim Carstvom u tišnji savez stupio onda je Deakovu politiku vršio. Kad je Andrašya pohitio u pomoć nimcem Austrijskim i previsoku nakanu Njeg. Veličanstva od Česah odkrenio, onda je po Deakovoj politici radio; svaki komu spas Ugarske na srcu leži podmoran je sebi staviti pitanje: dali je ta politika po Ugarsku spaso ili štetonosna? Mi snašeg prostog gledišta dužni smo je za štetonosnu izjaviti.

Da su ovi čini jedan i drugi proti Slavianah upravljani, to ako i nebi magjarski novinari bili izvikali, svaki bi slavian po svojem nagonu pogodio..

Kako rekosmo mi kano prosti ljudi sa zemlje će

mo počat razgledat, i tako se u razmatranju po malo penjat, da nam vid po svaku stranu čistii ostane. Jel ko sa visine samo gleda, tome se toliko pridmeta predoči : da ih nije kadar u svojih odnošaih viditi.

Od prastara doba su Slaviani u svih ogranci s magjarih uvijek stranom u komšiluku, stranom pod jednim državnim krovom živili. I košto navadno sbiva kadkad posvadjali i izmirili se, al neprikidno jednog dušmanina i jednog prijatelja imali. Iz prva imali su za dušmanina grka, kasnie Taliana a najkasnie nimca. — Ne mi već poviestnica svidoči, da su proti svih ovih, slaviani i magjari rukom i oružom, osobom i imovinom ujedinjeni vojevali, i kako je sudbina sobom donosila, bitke gubili, ili pobjede slavili. Živili su magjari i slaveni u jednom selu ili gradu, i nikad se nisu svadjali ni u crkvi ni u škuli ni u Seonskoj kući, već magjar je govorio slavianski, a ovaj magjarski pak je vazda ostala mirna Bačka.

No što se tiče puka tako nam se čini : da ovo medjusobno bratinsko sporazumljenje ni danas nije pomršeno. Na čemu nekaje Bogu hvala buduć je ostala mogućnost, da se ono što je gdi i gdie poremetjeno može popraviti. Samo neka ne izgine dobra volja u grudih magjarah i slavianah, koji su po svojoj obraženosti od Boga odredjeni : da budu vodje svojeg naroda.

Bog nam vidi srce — da ni jedan narod nemrzimo, dakle ni švabu; mržnja nije prirodna duhu kršćanskom. Al kad je govor o politici onda smo dužni izkazati ono : što za svoju domovinu kao spasonosno ili ubitačno smatramo.

Družina samo tamo može obstojat, gdisu jedni interesi a još čvrstija posta je tamo : gdi su spodobna svojstva. Čovjeku koji vižba nije potriebno pokazivati : da nimac nemože izkreno prijateljiti magjaru ili slavianu. Samosviest dakle prirodna vlastita uzdržavanja

triba da obadvojicu jedno drugom tiskie priveže. Onaj bi za isto sliep moro biti ko nebi vidio : da nimac teži duševnom i tvornom silom jednu nogu na jadransko a drugu na crno more metnuti, onamo ide po gorah, a ovamo po dolini Dunavskoj; sliep bi bio koji nebi vidio : da je Bismarck baš radi toga posadio jednog Hohencollerna na rumansko prijestolje.

Što Napoleon nije vidio kod Magente, i Sadove po francesku — to nije vidio gr. Andrašya u Gasšteju i Salzburgu po Ugarsku, i to sbog toga: što su s visine diplomatske, s vištinom državničkom okolnosti razsudjivali. Ovom mudrostju je vidio gr. Andrašya sjedne strane Nimačko a s druge rusko Carstvo; i smislio : da se mora u naručje jednog ili drugog baciti, i premdaje sudio : da je carstvo rusko po Ugarsku zato pogibeljivo : što su Slaviani — po svih stranah Ugarske ponamiestjani : zato je odabro za pokrovitelja, Cara Vilima. Dočim bi lahko bilo dokazati : da bi politička razboritost baš to želila : da se bez nužde Ugarska ni jednom za pojaš neprišiva.

A kako se nemože na gr. Adrašyu potvoriti : da bi Slavianah zlotvor bio i zato Ugarsku u nidra nimačka strpo, već treba priznati : da je u Slavianstvu osnaženom pogibel vidio po svoju domovinu, tako nije slobodno na Slaviane koji u Ugarskoj žive potvoriti : da bi mogli postati izdaicom svoje domovine mah i ukakvih okolnosti. No nije drugo već i gr. Andrašya je čoviek i uz to još i velikaš, može biti da je to smiešno; što mi i njegovo velikaštvo iztaknjivamo — kada bi ovo na njegovo političko razmatranje kakvi upliv imati moglo. Ipak mah da je smiešno, mi se moramo u našem razglabanju na velikaštvo osvréati.

A prije svega pozivamo magjare i slaviane neka metju na stranu svaku pristanost, neka stvar samo prostom dušom razgledaju, i kažu : jesul vidili da se kadgod švabo sa slavianom ili s magjarom šdružio, i ako jest dali je ta družina stalna bila? Košto je u višji krugovih, tako je po selih i gradovih viditi : da se švabo s magjarom ili slavianom samo na toliko sdružii : na koliko ga na to njegov interes prisiljiva — a kako je ovaj odpravljen, onda se njegova družina u mah drugoj strani okrene.

A VI SVEŠTENICI UČITELJI BILEŽNICI KNEZOVI, KMETOVI, I SVI KOJISTE PRI SEBI A RADI STE I SEBI, I SVOME, POMAGAJTE, I PRIMEROM I POUKOM POMAGAJTE AKO BOGA ZNATE.

Ovako sto je pisane ove rieči — u pučki novinah — koje izalaze u Novome-Sadu pod naslovom „Glas Naroda“ za pouku naroda.

Te rieči su žalostni odjek onih nevoljah, i tiskah — koje narod pritiskaju, i od dana — do danah ugušavaju, istinito se opisuju sve nepovoljne okolnosti — koje propastju groze narodu, kiše su puteve silnim blatom obasule, njive su vode podzemne potopile, jedna loša godina donela je za sobom gorju — što je puk stoke posidovao, to je izprodavao, da svoje daće odpravlja, ostale su mu odrpane kuće još i vodom podronjene, jarmovi osušeni, košare izpraznjene. Al eškutia sve to nevidi, već viče platjaj porciu — razgleda gazda šta bi još našo da proda — da ovu svoju dužnost odbavi, i nedočeka da mu vrata skinu sa sobe, ili dunju u srid zime skreveta svuku.

Ima još koji mirov žita, šta će mora od usta odkinit, da se eškutie oslobodi. Uprego bi dakle konje da ide u varoš i proda taj mirov žita, al kakoće, blato je do vrata, konji se poguše na sried puta, u prazni koli.

No sad je barem stala i pošta neće stignit zapovidi, — koje gone eškutiu da iztirava zaostalu porciu.

Dakle nije dostatna nevolja koja se na puk s neba iz pod zemlje digla — već tom se pridružila i ona : koja nam je od starina ostala : da su nam putevi pol godine blatno more — koje niti prigaziti niti pribroditi možeš : ako se nisi u vrijeme postarao i potrebnia u kuću nabavio — mogo bi se gladom ili zimom umoriti, u sried dobarah.

Dočim se u prvostolnici tuže — da im snig smeta, da

nije dosta šetališta — da im nisu sokaci dosta alvatni — dakle kuće valja rušiti prostor širiti, pak ukusne i svietlo palače zidjati. Na to pita pisac nebil pametnie bilo? ono nekoliko miliuna barem na državne drumove obratiti, da trgovina nezapinja, već novac i u najmanje selo doveze — da se tako nevolje lahko odbijaju? Mudro primetjuje još pisac da one tiske koje guše naš narod još ovim neće biti odstranjene; Jerbo porciu i bez eškutie valja platjati, i to još i onda, ako je popo nije platio : već valja raditi i štediti, jel dok divojke po deset sukanja na se navuku i kod prozora side, i u tom razmatraju, kakojim pristaje rumenilo i bililo — koje jim truže tieło — a otei u zapečku odrpani puše, donle neće bolji — dan po narod svanuti, za tim ovaj plemenitog srea pisac zavapi : pomagajte ako Boge znate.

Zaisto skrajne je nastalo vrijeme : da se gleda kako bi se našem rodu pomoći moglo, pošto barem naši učeni valjda da to znadu, ako je rodu pomoženo, onda je nama sviima osiguran život.

Al buduće smo tako zaostali da nas od svih stranah tiska nevolja i tuga, to kad o sridstvih mislimo — nalazimo se u jednom krugu i neznamo gdje bi valjalo započeti.

Siromasi smo duhom pošto nauke neimamo, siroma si smo tvorno buduće su i osriednji gazde svoj imetak pogubili, a bogataši u tudju narodnost prišli. Škulah u svojem jeziku osnovani ni mali svagdi — a veliki gotovo nigdi neimamo. Dakle kako veli sveto pismo : iz nutra puko siromaštvo a spolja tiske,

Bog jedini je moćan nas iz ove narodne nevolje izbaviti. Al poklem Bog silom ni u raj nikog ne uvlači, to je vidno da one pomaže — koji se za život molitvom i radom otimaju.

U zalud jadikujemo — oni koji bi mogli pomoći vele: da naša nevolja nije istinita, a koji bi hteli — oni neimaju vlasti. Dakle nastalo je vrijeme da u račun uzmemo svoje sile, te gdi god ih nadjemo izkupimo i pokušamo — nebil se ovima podignuti mogli.

Čovieka od živinčeta različii ona divna pamet : koju mu je sveznani Bog u mozag ulio, a Čovieka od čovieka različii prosvieta — koju je sebi po toj pameti steko — koja prosvieta razsvietljiva kraljestvo duševno, kuda se penjemo po kriepostima i razsvietljiva poljodilstvo zanat obrtnost, trgovinu umjetnost i znanost, kano grane na kojima visi plod za ljudsku hranu i odilo potrieban. Zaoto je prvo i poslidnje što našem narodu treba, prosvieta.

(Slidi.)

D O P I S.

Sarajevo u Bosni 6-og Sičnja. — B. G. ! — Pročitavši Vaš izkreni poziv na predbrojnikie, jest mi uzplamtilo u grudih, da se potrudim, što više jih sabrati, ali narod se uztručava zbog naslova „Šokački,“ jera u ovom mjestu imadu katolici iz rugivanje, od Rišćanah, i taj je uzrok, da ako se posvadi hršćanin i katolik, za pogrdit jedan drugoga, hrstjanin, kaže katoliku : Šokče! a katolik hršćaninu : Kudrovcu i tako često putah bude do okršaja; da pače i glavah razlupanih.*) Ovo možete staviti u vaš slavni list i protolmačiti, po čemu se zove „Šokački Bunjevački list.“ J. M. u.

Bratjo! Šta je Bunjevac, ili šokac to je već prošasto godine u ovih Novinah razpravljano. Nama košto ni u čem na svietu do imena i naslova nije stalo, ni o početku ni za sad ne stoji. Mi se o stvarih a ne o imenu brinemo. Uzelismo ova imena jel ima ovde našeg naroda koji se jednim i drugim imenuje, poput sv. Pavla svakom svašta hotismo postati. Po našem mnienju, svako je ime ružno i liepo kako ga tko u svoju glavu uzme. O tom se baviti nije više ni ma-

*) Znak dieće dobe. nadamo se da nas neće u njoj smrt snaći. Nastalo je vrijeme da se probudimo, i sile ujedinjavamo a nerazdvajamo. Vrijeme je da miesto mraka zauzme svietlost i da pri njoj u poznadu se bratja — otrese se predsudah — koje na unu i srsu većna teže nego lanci suzanstva od neprijateljnah skovani. Ured.

nje već svoju malenkost očitovati. Ako bi nas tko zapito to bi mi sva slavianska imena što god ih ima u jedan koto bacili, i donle ih mišali, dok nebi iz njih bilo naslikovano ime slavno „Slavianah“. Ta bilo je u Nimačkoj, Franceskoj, Inglezkoj sjaset imena, a sad je samo nimačko, francusko, taliansko, španjulsko i. t. d. uporabljeno. Košto ima u jednoj obćini mnogo imena al ta se samo jednim na zivlje n. p. Sarajevo.

No ako bi se naši Citateljah volja uz drugo ime izjavila, to bi mi dosadanje u mah promienili, jel mi samo štioce tražimo, pak imenovali nas i panslavistam, to je nama sve jedno i štioce ne sbog svoje slave, već sbog izobrazovana naših bratjah želimo. Uredništvo.

Subatica, 5. Siečnja. Mislio sam da će se naći koji od bratjah — i opisaće žalostni slučaj koji se u našoj varoši prošaste jeseni sbio. U Tavankutu je živila jedna siromašna obitelj i bavila se baštarlukom (kertisluk) na tuđjem zemljištu, imala dva sina i jednu kei. Roditelji su ih pošteno udomili, al ni jedan nije htio kod njih ostati.

Dok su oni mogli raditi nije bilo falinge, al oboli otac i tako već star, žena ga je vjerno dvorila, i što je malo zadržalo to je u njegovoj boli sve potrošila. Kad ga je sahranila i stara bolježljiva zaostala, pobriniše se komšie, šta će biti sad s ovom nemoćnom starkom.

Na što drugi primjetiše ta ima dva sina ti će je hraniti; zaisto je pokušala stara mati ponuditi se i jednom i drugom, al je nehti nijedan na hranu primiti, već joj savetovavše, da ide u špital kuda je vlastiti Sin i odvede. Al buduć tamo ovake neprimaju, to mu oblast naloži: da vrši svoju sinovsku dužnost i mater svoju hrani; prid oblastnikom je sin to i obećao, al kako su odud izišli izjavi materi: da je neće držati, i stade hitno ići — da se je što brže od trese, uciviljena Mati ga pak slidjaše, moleć rano moja u ime Boga te molim primime, i tako neću dugo životom iztražati.

Al nehari sin koji je imo tvrdje srce od turčina nehtide svoju majku poslušati, već podje još brže — i smukne u jedan sokačić da očima svoje boljane matere izbigne.

No Bog se smilovao nad gorkima suzama razeviljene majke, i dao joj milost da sina slideć malaksa, spušta se i na sokaku umre.

Neharni sinovi oprostili se slatkog tereta, mater svoju hraniti, koja je krvavom mukom njih radjala, trudom odgojavala, i odhranila, al će ih nepristano gonit' i slidit razeviljene i žalostju umorene majke osin, i neće naći do groba mira — koji nisu milosrdja našli u svojem ledenom srcu. Spasonosnoje dilo za takve moliti da im Bog prosti grihe, i učuva varoš našu od ovakih nehari sinovah, na koje gledaće valjada je ožalostjena mati — morala proklinjat dan začeća i rodjaja njihovog. V. r. **)

Drezda, miseca Srpnja. Ovo nije samo prvostolnica saske kraljevine, već upravo kraljica sve ove domovine. Stanovnici slide virozakon po Lutheru i Kalvinu samovoljno preinačen, i poklem je saska kraljevska obitelj prva Luterstvo obgrlila, zato je pomoćju velikašah, i puk u kolo Kalvina i Luthera pritiran bio. Ipak to valja pripoznati: da su Sasi iz medju sviju nimacah najmirnii što je čudno, jel povistnica dokaziva: da su najposlidnji bili — koji su se križu priklonuli. Da su pokoju nakloni i to pokaziva: što je kraljevska obitelj bez svake teškoće u crkvu katoličku mogla se povratiti. Sasi u tom pogledu nisu njozi podmećali nikakvo zapriko, već su joj sve do danas vierni ostali. Saska je u pučkoj obraženosti velik korak učinila, tu bi teško bilo čovika naći koji nebi znao štiti i pisati, zato su ovde i vojnici

**) Uparloženo srce radja bodljivo trnje mrznje i zlobe, ljubičica samo razte u obradjenom polju — po baštaru krštjanluku, a poklem je ovakih baštarah veoma malo u Subatici — to će otet mah divjačina, i podkrast plemenita svojstva ruveta bunjevačkog. Ured.

tako mirni uljudni ljudi: da ti na svako pitanje prijazno odgovaraju, i uputjivaju, što je nama čudno buduće smonavikli na vojnike, koji misle da bi što god od ugleda izgubili: ako bi se u društvu krotko vladali. Čemu ako bi uzroka tražili, to bi ga upravo u tom našli: što kod nas u sustavu soldatskom tako izgleda poso, konda bi silom nastojali, da u njegovom srcu uguše krštjansko osičanje, i u pameti zamrače mišljenje. Varoši u saskoj izgledaju: kanda siroma čovik i nebi u njima pribivao.

Zemlje imadu oblik ne samo ugladjen, već i ukrašen, jel ovde tako misle ljudi: košto nemora da bude poljodilac zato jel zemlju obradjiva, nečist i umaštjen, tako ni zemlja premda kruh i odiću radja, nemora da bude od svojeg ureda lišena. Ovde ljudi tako misle: da ona zemlja, na kojoj drvo i cviče neraste, izgleda ko čelava glava. Koja može, da je i puna pameti, al zato nitko neće pokušat tvrditi: da je i liepa. Radostno je gledati kako i Sasi znadu drvo s litinom sdružiti, iz medju njiva ima položeni šumicah jelovi. Pošto se na planina krče šume i tušta se prostora plugu poklonja, to niže, na oni miesti, koja su od davna pod litinu orana — na sadjivaju šumice, i zemljišta popravljaju, pak kad su ih popravili, šumice opet primistju. Danas sutra u magjarskoj bitiće drvo ko dragi kamen skupo, ako se velikaši neosvistä i nepripoznadu: da je njihova sveta dužnost u dobrom i na prostoru gospodarstva davati prostom domorođcu koristan izgled. Na koliko bi se samo time ukrasila zemljišta: da se mešdje i duži drvetjom posade? Na vatru bi svaki posednik dosta imao, i siromak drvo nebi tako poželio, da ga je rodna i plodna kadar izsići. Al u ovom obziru gospodarstvu će još dugo i mnogo smetati taj komunizam, koj muogu srodnost ima s ruskim običajem gdi se u svakom ataru zemljišta na kocke u 10—12 godina diele. Jerbo ni kod nas gdi razdielenje u pojedine komade nije izvedeno, posednici nemogu kazati: da imadu svoju zemlju, jel nemogu u svaki komad to sijati, što bi za koristno proiznašli, već moraju se volji komune podložiti.

Stari rodoljub.

R A Z N E V I S T I.

— Presvietli Ban Bedeković je ovlastjen kao kralj. komesar Hrvatski Sabor otvoriti. „Pest. Loyd“ veli: da će budućnost Hrvatske odlučiti daljnje ponašanje narodne stranke.

— Ministarstvo želi da preinačenje izborničkog prava što prije sabor primetne priko rukah, i da se zastupanje: od 3. na pet godina iztegne.

— U Persii glad sve oštrije napada i mori ljude, inglezi kupe dobro voljne prineske navlastito židovi, koji se po plašili da im tamošnja bratja nepoginu.

— U Talienskoj sastala se družina na temelju 20 miliuna lirah — koja smira vrlo jeftine željeznice praviti, taka bi nama trierala.

G A Z D A L U K.

Kažu da je želja bila 4-og Henrika, francusku do onog dobrostanja dovesti: da bi svaki čovjek barem u nedilju mogo jednu kokoš u svojem loncu kuvati. No moja je želja krupnija, ja bi to volio: da svaka obitelj može barem po jednu kravicu kao svojinu imati, i tu priko cile godine muzti.

Skoro je jedan inglez pokazao: da se silna telad potom gube: što se marvinsko sparivanje samo na prolitje odgodjava, ako se je krava i koncem jeseni, ili u zimu otelila.

Taj učeni gospodar i to je pokazao: da silno mliko gubimo time: što kravu nenaviknemo da mlikom do skrajnjeg vriemena iztraja.

On veli da to kod prvotelkinje valja strogo održat, jerbo kada smo u prvi mah prikinili mužu, sa svakim teletom u to isto doba zasušiti.

No to je u doba naših starih lahko bilo vršit, buduće onda gospoština još nije na toliko zavladała

Gazdarice su same muzle svoje krave, pak su ih dobro izmuzale, i ako su se ove i nečkale, nisu u mah odustale. Al sad se ovaj znameniti poso poviriva sluškinjam ili baš kočiašom. Koji se o kravi onda site : kad ih gazdarica opozori, da idje muzti, uz to nemilo i laskomno obhadjaju.

A štedo se većma diže naša gospoština, to se mliko i skorup većma troši, no to nebi bila falinga ikakva, samo da se i o tom pobrinemo : kako će mo mliko i skorup nasporniti.

U tom valja nimice pohvaliti, da s kravama umno obhadjaju, i više puta veću korist svojoj obitelji nabavljaju nego slavian iz 100 ovacah.

Ne zato: što bi ovce od manje koristi bile, već s toga: što ih mi neznamo po sadanjoj potrebi ukoristiti.

Naravno ako osridnji gazda drži ovce, tomu bi valjalo ne samo pa vunu, već i na meso i na mliko smirati, i tako ovce sparivati, i odgojavati; što god se većma spori ljudsivo to se više mesa i mlika troši, dakle treba umovat kako valja obadvoje umnožavat.

Ovaki ljudi u drugih napridnih kraljevinah, sparivanje tako udešavaju, da se u svako doba godine jaganjaca nalazi, istim načinom osiguravaju i meso i mliko, u kravama i ovcama.

Ta kako nam je dao Bog um da plod zemljišta znamo radom i gnojenjem nasporniti, tako isto možemo i plod onih živinah, koje nam je Bog na hranu i pomoć odredio umnožiti.

Zaoto treba, da se mi sami postaramo o svakoj potrebi te živine, ako hoćemo da ona naše nevolje odbija, ovamo spada prigoda za sparivanje, briga za njenu čistoću i obilnu piću, pak će mo imat i mesa i mlika.

Nimice vele da se za mliko taka staja izabere, koja nije ni ladna, ni vruća, i u kojoj zrak uvijek ima toliko vrućine i hlada koliko je toga u jednom prolitnjem ili jesenjem dnevnu. Staja treba, da je na takom miestu gdje nije luka, i tresnja, već gdje je mir i pokoj.

U toj nije slobodno da bude ikakve druge stvari koja bi kakav miris izdisavala, jel mlikoje take naravi, da se sa svakim mirisom sljubi. Ako je zima i treba staju podgrijavat, na to veoma valja pazit, da dim do mlika nedopre. Ruke koje smlikom obhadjaju valja da su očistjene oprane. Stanarica treba, da glede čistoće tila i rukah tako izgleda : ko u nedilju kad se u crkvu opravlja, posude u koje se muze i razliva mliko, bile od kosterak stakla, ili cripa svejedno — samo treba, da su ko zlato svietle i čiste, treba ih zaoto pariti, i ako se na vitnu nemogu — to ih valja na vrućini sušiti, i na tom nastojati da se kiseloća iz nji sa svim izpari i iztare, te posude treba da su široko i plitke najviše tri i pol palca duboke, mliko kad se izmuzlo dobroga je okupat u ladnoj vodi — al netako ko one piljarice, koje poput miandžia vodom okrsti, već s kravljačom zajedno spustit u šavolj napunjen ladnom vodom, košto s kiselinom radimo, pak kad se pine smlika spustile, i oladilo, onda ga u škipiče razliti, i ove na taki temelj postaviti, koji se nedrma i ne nija, i do kojeg mah vasduha upravo nedopire, već se vrhu njeg priliva, ovakim načinom ima će mo uvik dobro mliko čist i silan skorup.

TRGOVINA I OBRTNOST.

* Subotica 12. Siečnja (u petak). Stvar uporabljiva svog narodna-maternjeg jezika, bila je do sad poznata sa svoje važnosti i praktičnosti, na domu, sokaku, trgu, u škuli, crkvi, sudu pa i u obćinama, a sad evo vidimo da ima pristupa i u samom političkom životu, pošto je knez Bismarck nimački kancelar odpočeo pisati u diplomatskim odnosima nimačkim jezikom (dok je do sad francuski jezik kao diplomatski važio) i tako nadati se, da ćedu i ostali dvorovi u buduće svoj narodni jezik uporabljavat — što nam lip primer daje, da se i mi našim slavianskim jezikom svuda

služiti možemo, jer smo najmlogobrojniji u Europi — po tome može i najdalje medju svojim biti — što će nam nauka, trgovinu i zvanični obrt mlogo olakšati i na bolje dovesti.

Što se tiče obće svitske trgovine, ova je u normalnome — redovnome — stanju; valuta je (zvećeci novac) u prilično povoljnome stanju, papiri su ponajviše u vrlo dobroj cini i jednako na više skaču, uslid kupovanja sa strane — vanjskih trgova — i tu se pokazuju oni znaci „boljega stanja“ kojese mi na ovome mistu posli francusko-nimačkog rata više puta navistili.

Cinjenik Pešta 13. Siečnja. Vuna, za čuju 135 fr. češljasta 111 fr. spiska jednostrizna 86—90 fr. erdelj. cigaja 119 fr. srbska 90 fr. tvorinarski prava 155—200 fr. sridnja 175—185 fr. timarska 155—170 fr. maža promet živan. Ulje cidjeno 30 fr. maž. mast pešt. uročena 34 fr. bez suda, a sa sudom 36 fr. za sad 35 fr. 50—75 n. Sjabane 32 fr. 32—50 n. — Stanina sjab. 30 fr. 50 n. — Varoška 32—33 fr. dimlj. 33—34 fr. 50 n. — Loj 30 fr. 50 n. — Grahorica 4 fr. 1/4—1/2 n. austr. mirov. — Pekmez 13 1/2—14 fr. — Orasi 12 fr. — Lišnjaci 8—9 fr. — Grah bio maža 5 fr. 50 n. — Grašak 6—7 fr. — Sočivo 5—6—7 fr. — Kaša 6 fr. 25 n. — Mak 11 fr. 50 n. — 12 fr. 50 n. — Kudilj, sime 6 fr. 50 n. — 7 fr. 50—75 n. 75 fnt. — Konap. sime 60 fnt. 3 fr. 15—20 n. — Med žut 21 fr. — Šišarice magj. prve 15 fr. druge 13 fr. treće 10 1/2—11 fr. veliki mirov. — Kože neučinj. nimačke vune 3 fr. 20—80 n. par, srbske turske lakše 135—142 fr. teške 155—165 fr. 102 komada bosans. i hrvat. 130—140 fr. 102 kom. jaga. Hrvat. 140 fr. 102 kom.

CINA RANE. Pešta, 13. Siečnja. Čisto žito banatsko : 81 fn. 6 fr. 30—40 nov. 87 fnt. 7 fr. 20—25 nov. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 6 fr. 35—45 n. 87 fn. 7 fr. 25—30 n. bačvansko 81 fn. 6 fr. 30—40 n. 84 fn. 6 fr. 80—90 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 70—75 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 70—80 n. Zob 45—48 fn. 1 fr. 85—90 n. Kokuruz mirov. 4 fr. 8—15 n. Proja 82 fn. 3 fr. 35—45 nov.

Visina vode dunavske.

Pešta 13-og Siečnj. : 4' 7" nad 0. raste.
Požun 13-og Siečnj. : 8' 6" nad 0. opada.
Vrieme — mehko — Sniega malo.

Poruke uredništva.

Subatica : B. Došlo je misliću se. — Ljubunčić : L. K. u pismu ništa nije bilo, čeko sam dosad napatnicu nita nije došla. — Sarajevo : O. J. M. uz ime M. K. nije napisano da je platjeno. Al zato ništa može biti i pogriješka buduć dugo sam odsutan bio. — Vaškut : Stiglo je samo pivaj — al nastoj sve liepše groktit.

KNJIZEVNOST.

Mislim da sam sveštenstvu bunjevačko šokačko naše nadbiskupie dobro došo, ako jim obznanim i upoznatu učinim knjigu pod naslovom „Govorenja za Svetkovine uredio Fra Angjeo Kraljević Biskup metropolitanski i Namistnik Apostolski u Ercegovini. Zaderžaje Govorenja na Svetkovine. Gospina začetja — na Božić — na novu godinu — na dan očistjenja Marijna — na Blagovist — na veliki Petak — na Uskers — na Spasov dan — na Duhove na Četvertak Tila Isusova — na S. Ivana Kerstitelja — na Svetkovinu S. Petra Ap. — na Porciunkulu, Gospu Angjelah — na veliku Gospoinu — na malu Gospoinu — na Svetkovinu Svih St. — na Svetu Katu — Knjiga je pisana ikavštinom pravim ercegoviačkim, što no je i naše narječje, te može se od reči našim pobožnim puku govoriti. — Davao ju je izdavatelj na mise. Ako bi dakle tkome trebala, mož kod njega razpitati. G.B.